ထက် (HTET OFFICIAL) • RESEARCH MONOGRAPH

ဒစ်ဂျစ်တယ်စီးပွားရေးနှင့် လူငယ်စွမ်းရည်

ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ်တွင် လူငယ်များအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အနာဂတ်စွမ်းရည်များ (IdeaHub Myanmar)

စာရေးသူ: ထက် (Htet) | **ရက်စွဲ:** 2026-07-05 | **တရားဝင် သုတေသန စာတမ်း (Official Full Version PDF)**

သုတေသန စာတမ်း IdeaHub Myanmar စာမူ ၂၀၂၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၅ ရက်

ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ်တွင် လူငယ်များအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အနာဂတ်စွမ်းရည်များ

ပလက်ဖောင်း:**IdeaHub Myanmar**
စာရေးသူ:**ထက် (Htet)**
ကဏ္ဍ:**ဒစ်ဂျစ်တယ် စီးပွားရေး & လူငယ်စွမ်းရည်**
ဆောင်ပုဒ်:**Where Ideas Rise, Fear Falls.**

> *"နည်းပညာကို သုံးတတ်ရုံနဲ့ မလုံလောက်တော့ဘဲ AI က မလုပ်နိုင်တဲ့ လူသားဆန်တဲ့ Critical Thinking (ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်နိုင်စွမ်း) တွေ၊ AI ကို ကျင့်ဝတ်နဲ့အညီ ဘယ်လို သုံးမလဲဆိုတဲ့ စွမ်းရည်တွေက အနာဂတ်အတွက် ပိုအရေးကြီးလာပါတယ်။"*

၄.၉%
ကမ္ဘာ့အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း (သန်း ၁၈၆ ဦး)
၂၃.၃%
NEET လူငယ် အချိုးအစား
၂၄ သန်း
၂၀၃၀ အလုပ်အကိုင်သစ် (လူငယ် ၆.၄ သန်း)
၂.၁ ဘီလီယံ
အလွတ်သဘော အလုပ်အကိုင်သမားများ
နိဒါန်း • Introduction
ကမ္ဘာကြီးက ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ် (Digital Era) ကို အရှိန်အဟုန်နဲ့ ကူးပြောင်းနေပါပြီ။ ဒီလိုကူးပြောင်းလာတာနဲ့အမျှ ကျွန်မတို့ လူငယ်တွေရဲ့ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းတွေ၊ သင်ယူရမယ့် စွမ်းရည် (Skills) တွေကလည်း အများကြီး ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ နည်းပညာ (Tech)၊ ဉာဏ်ရည်တုနဲ့ ကျင့်ဝတ် (AI & Ethics) နဲ့ မီဒီယာအသိပညာ (Media Literacy) ဆိုတာတွေဟာ ဒီနေ့ခေတ် လူငယ်တွေအတွက် ရွေးချယ်စရာမဟုတ်တော့ဘဲ မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ အခြေခံစွမ်းရည်တွေ ဖြစ်လာနေပါပြီ။

IdeaHub Myanmar ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်တဲ့ တန်းတူညီမျှရေးနဲ့ ပညာရေးကို အားပေးမြှင့်တင်ဖို့အတွက် ဒီဆောင်းပါးမှာ နိုင်ငံတကာ သုတေသန အချက်အလက်တွေကို အခြေခံပြီး မြန်မာလူငယ်တွေအတွက် လက်တွေ့ကျတဲ့ အမြင်တွေကို ဆွေးနွေးတင်ပြသွားပါမယ်။

နောက်ခံ အခြေအနေ • Background

ဒီနေ့ခေတ် လူငယ်တွေရဲ့ အလုပ်အကိုင် အခြေအနေကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် စိန်ခေါ်မှုတွေ အများကြီးရှိနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO) ရဲ့ သုတေသနတွေအရ လက်ရှိလူငယ်တွေရဲ့ အလုပ်အကိုင် ဈေးကွက်ဟာ အတော်လေးကို ကြမ်းတမ်းနေဆဲပါ။

- ၂၀၂၆ ခုနှစ်အတွက် ကမ္ဘာ့အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းဟာ **၄.၉ ရာခိုင်နှုန်း** မှာ ဆက်ရှိနေဖို့ ခန့်မှန်းထားပါတယ်။
- ဒါဟာ အလုပ်လက်မဲ့ဦးရေ **၁၈၆ သန်းခန့်** ရှိနေမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။
- ပိုပြီး စိုးရိမ်စရာကောင်းတာက ၂၀၂၀ ခုနှစ်မှာ လူငယ်တွေကြားထဲက **NEET (Not in Employment, Education or Training)** လို့ခေါ်တဲ့ အလုပ်လည်းမလုပ်၊ ပညာလည်းမသင်၊ သင်တန်းလည်းမတက်တဲ့ လူငယ်အချိုးအစားဟာ **၂၃.၃ ရာခိုင်နှုန်း** အထိ မြင့်တက်ခဲ့ပါတယ်။
- အလုပ်ရနေတဲ့ လူငယ်တွေထဲမှာလည်း ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းက အလုပ်သမား **၂.၁ ဘီလီယံခန့်** ဟာ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်မရှိတဲ့ အလွတ်သဘော အလုပ်အကိုင် (Informal Employment) တွေမှာ လုပ်ကိုင်နေရပါတယ်။
- အဲဒီအထဲက အလုပ်သမား **၂၈၄ သန်း** ဟာ တစ်နေ့ကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃ ဒေါ်လာအောက်သာရတဲ့ အလွန်အမင်း ဆင်းရဲမွဲတေမှုအောက်မှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုနေကြရပါတယ်။
- အမျိုးသမီးငယ်တွေရဲ့ အခြေအနေက ပိုဆိုးဝါးပြီး အမျိုးသားငယ်တွေထက် NEET ဖြစ်ဖို့ **၁၄.၄ ရာခိုင်နှုန်း** ပိုများနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒါတွေဟာ ကျွန်မတို့ မျက်ကွယ်ပြုထားလို့မရတဲ့ အမှန်တရားတွေပါ။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးမှာ လူငယ်တွေအနေနဲ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်စွမ်းရည်တွေကို မဖြစ်မနေ တပ်ဆင်ထားဖို့ လိုအပ်လာပါတယ်။

အဓိက ဆွေးနွေးချက် (Main Discussion)

၁။ ဒစ်ဂျစ်တယ် စီးပွားရေး (Platinum Economy) နှင့် အလုပ်အကိုင်သစ်များ

ဒစ်ဂျစ်တယ် အင်တာနက်ကွန်ရက်ကို ကမ္ဘာအနှံ့ ဖြန့်ကြက်နိုင်မယ်ဆိုရင် ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်မှာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း အလုပ်အကိုင်သစ် **သန်း ၂၄ သန်း** ဖန်တီးပေးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီထဲက **၆.၄ သန်း** ဟာ လူငယ်တွေအတွက် နေရာတွေ ဖြစ်လာမှာပါ။

ဒါကြောင့်မို့ ဒစ်ဂျစ်တယ် စွမ်းရည် (Digital Skills) တွေဟာ အနာဂတ်ရဲ့ အသက်သွေးကြောတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။ အခုခေတ်မှာ လူငယ်တွေဟာ Crowdwork လို့ခေါ်တဲ့ အွန်လိုင်းကနေ အလုပ်လုပ်တဲ့ (ဥပမာ – Freelance လုပ်တာမျိုး) အလုပ်တွေမှာ အများကြီး ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လာကြပါတယ်။ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတာက ဒီလိုလုပ်ငန်းခွင်တွေမှာ လူငယ်တွေဟာ နည်းပညာအသစ်တွေကို မြန်မြန်ဆန်ဆန် သင်ယူတတ်မြောက်နိုင်တဲ့အတွက် လူကြီးတွေထက် တစ်နာရီလုပ်အားခ ပိုရတတ်ကြပါတယ်။

၂။ AI နှင့် ကျင့်ဝတ် (AI & Ethics)

ဉာဏ်ရည်တု (AI) က ကျွန်မတို့ရဲ့ လုပ်ငန်းခွင်တွေကို ပြောင်းလဲပစ်နေပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ AI ဟာ အခွင့်အလမ်းဖြစ်သလို ခြိမ်းခြောက်မှု တစ်ခုလည်း ဖြစ်နေပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ဝင်ငွေမြင့်မားတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာဆိုရင် အဆင့်မြင့်ပညာရေး (Advanced Education) ရရှိထားတဲ့ လူငယ်တွေဟာ ပညာရေးအဆင့်နိမ့်တဲ့ သူတွေထက်စာရင် AI ကြောင့် အလုပ်အကိုင် အစားထိုးခံရနိုင်ခြေ (Risk of automation) ပိုများနေတာကို အံ့သြဖွယ် တွေ့ရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ AI ဟာ အဆင့်မြင့်ပညာတတ် လူငယ်တွေ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လေ့ရှိတဲ့ အချက်အလက်ပိုင်းဆိုင်ရာနဲ့ ကွန်ပျူတာ အလုပ်တွေကို ပိုပြီး အစားထိုးနိုင်စွမ်း ရှိနေလို့ပါပဲ။

ဒါကြောင့် နည်းပညာကို သုံးတတ်ရုံနဲ့ မလုံလောက်တော့ဘဲ AI က မလုပ်နိုင်တဲ့ လူသားဆန်တဲ့ **Critical Thinking (ဝေဖန်ပိုင်းခြားတွေးခေါ်နိုင်စွမ်း)** တွေ၊ AI ကို **ကျင့်ဝတ်နဲ့အညီ (Ethical)** ဘယ်လို သုံးမလဲဆိုတဲ့ စွမ်းရည်တွေက ပိုအရေးကြီးလာပါတယ်။

၃။ မီဒီယာ အသိပညာ (Media Literacy)

AI တွေက သတင်းအမှားတွေ၊ ပုံအမှားတွေ (Deepfakes) ကို အလွယ်တကူ ဖန်တီးလာနိုင်တဲ့အချိန်မှာ **Media Literacy** လို့ခေါ်တဲ့ မီဒီယာအသိပညာက လူငယ်တွေအတွက် မရှိမဖြစ် အရေးပါလာပါတယ်။

သတင်းတစ်ခုကို ဖတ်လိုက်ရင် ဒါဟာ အချက်အလက် (Fact) လား၊ ထင်မြင်ချက် (Opinion) လား၊ သေချာခိုင်လုံတဲ့ အထောက်အထား (Evidence) ပါရဲ့လား ဆိုတာကို ခွဲခြားသိမြင်နိုင်စွမ်းဟာ ဒီမိုကရေစီ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု တည်ဆောက်ရေးအတွက်ရော၊ ကိုယ်ပိုင်အလုပ်အကိုင် တိုးတက်ရေးအတွက်ပါ အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်ပါတယ်။

ခိုင်လုံသော အထောက်အထားများ • Evidence & Structural Realities

- ကမ္ဘာ့ဝင်ငွေနည်းပါးတဲ့နိုင်ငံတွေနဲ့ ဝင်ငွေအလယ်အလတ်ရှိတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာဆိုရင် အဆင့်မြင့်ပညာရေး ရရှိထားတဲ့ လူငယ်တွေဟာ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နှုန်း ပိုမြင့်မားနေတတ်ပါတယ်။
- ဒါဟာ သူတို့သင်ယူထားတဲ့ ပညာရေးနဲ့ လက်တွေ့ဈေးကွက်မှာ လိုအပ်နေတဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုတွေ ကိုက်ညီမှုမရှိတာ (**Educational Mismatch**) ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒါ့အပြင် အမျိုးသမီးတွေဟာ ကမ္ဘာ့အလုပ်အကိုင် ဈေးကွက်ရဲ့ ငါးပုံနှစ်ပုံ (၂ ပုံသာ) ကိုပဲ ရယူထားနိုင်ပါသေးတယ်။
- အမျိုးသမီးတွေဟာ အလုပ်ရဖို့ထက် အလုပ်လုပ်ခွင့်ရဖို့ အခြေခံအခွင့်အရေးတွေမှာကတည်းက တားဆီးပိတ်ပင်ခံနေရတာကို ဒီကိန်းဂဏန်းတွေက သက်သေပြနေပါတယ်။

အမြင်ကွဲပြားမှုများ • Different Perspectives
တစ်ဖက်မှာလည်း ဒစ်ဂျစ်တယ်စီးပွားရေးက လူငယ်တွေအတွက် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းသစ်တွေ ဖန်တီးပေးတယ်ဆိုပေမယ့် စိန်ခေါ်မှု အမြင်အမျိုးမျိုး ရှိနေပါသေးတယ်။

- Platform တွေပေါ်မှာ လုပ်ရတဲ့ Gig Economy အလုပ်တွေဟာ ဝင်ငွေကောင်းနိုင်ပေမယ့် ရေရှည်အလုပ်အကိုင် တည်ငြိမ်မှုမရှိပါဘူး။
- ဒီအလုပ်တွေမှာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ အလုပ်လက်မဲ့ခံစားခွင့်စတဲ့ **လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့် (Social protection)** တွေ မရရှိကြပါဘူး။
- အမျိုးသမီးတွေဟာ ဒစ်ဂျစ်တယ်ကဏ္ဍမှာ ပိုမိုပါဝင်လာကြတယ်ဆိုပေမယ့် သူတို့ရဲ့ အလုပ်အကိုင် တိုးတက်မှုနှုန်းက အမျိုးသားတွေလောက် မမြန်ဆန်သေးတာကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။
- ဒါ့အပြင် ကျား/မ ကွာဟချက် (**Gender Gaps**) တွေဟာ နိုင်ငံရဲ့ ဝင်ငွေအဆင့်အတန်းထက်စာရင် ဒေသအလိုက် ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ လူမှုရေးစံနှုန်းတွေအပေါ်မှာ ပိုပြီး အခြေခံနေတယ်ဆိုတဲ့ ရှုထောင့်ကိုလည်း မြင်တွေ့ရပါတယ်။

လက်တွေ့ ဥပမာများ • Real Examples from the Global South
လက်တွေ့ ဥပမာအနေနဲ့ ပြောရရင် ကမ္ဘာ့တောင်ပိုင်း (Global South) နိုင်ငံတွေက လူငယ်တွေဟာ အနောက်နိုင်ငံတွေက အလုပ်တွေကို အွန်လိုင်းကနေတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လာကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်တာနက် အလွယ်တကူ မရနိုင်တဲ့ ကျေးလက်ဒေသက လူငယ်တွေအတွက်တော့ ဒီအခွင့်အလမ်းတွေက အလှမ်းဝေးနေဆဲပါ။

မြန်မာနိုင်ငံလို ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေက လူငယ်တချို့ဟာ အွန်လိုင်းကနေ Graphic Design, Translation နဲ့ Data Entry အလုပ်တွေကို လုပ်လာနိုင်ပေမယ့် ဒီအလုပ်တွေဟာ တရားဝင် အလုပ်အကိုင် စာချုပ်စာတမ်းတွေ မရှိတဲ့အတွက် အချိန်မရွေး အလုပ်ပြုတ်သွားနိုင်တဲ့ အန္တရာယ်ရှိနေပါတယ်။ ဒါဟာ အလွတ်သဘော အလုပ်အကိုင် (Informal Employment) ရဲ့ ပြဿနာတစ်ခုပါပဲ။

နိဂုံး (Conclusion)

နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ပြောရရင် ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ်ကြီးမှာ လူငယ်တွေအတွက် အခွင့်အလမ်းတွေ အများကြီးရှိနေသလို တပြိုင်နက်တည်းမှာပဲ မသေချာမရေရာမှုတွေ၊ AI ကြောင့် အစားထိုးခံရနိုင်တဲ့ အန္တရာယ်တွေကလည်း ရှိနေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကျွန်မတို့ လူငယ်တွေအနေနဲ့ နည်းပညာကို ကျွမ်းကျင်စွာ အသုံးချတတ်ရုံသာမကဘဲ **စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာသင်ယူလိုစိတ် (Lifelong Learning)**၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်စွမ်းနဲ့ လူ့အခွင့်အရေး၊ တန်းတူညီမျှရေးဆိုတဲ့ တန်ဖိုးတွေကိုပါ ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆုပ်ကိုင်ထားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အစိုးရနဲ့ မူဝါဒချမှတ်သူတွေ အနေနဲ့လည်း လူငယ်တွေအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရတဲ့၊ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့် အပြည့်အဝရတဲ့ အလုပ်အကိုင်တွေ ဖန်တီးပေးဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။ ကျွန်မတို့ IdeaHub Myanmar ကတော့ လူငယ်တွေအတွက် ခိုင်လုံတဲ့ အချက်အလက်တွေနဲ့ အသိပညာတွေကို ဆက်လက်ဝေမျှပေးသွားမှာပါ။

ကျမ်းကိုးစာရင်း • References

- International Labour Organization (ILO). (2026). *World of Work Series: Employment and Social Trends 2026*. Geneva: ILO.
- International Labour Organization (ILO). (2022). *Global Employment Trends for Youth 2022: Investing in transforming futures for young people*. Geneva: ILO.

Original Post: IdeaHub Myanmar (July 5, 2026)

© 2026 Htet Myat Ekri (ထက်). All Rights Reserved.

Official Portal: https://htetofficial.github.io | Emails: htethtet2025ideahub@gmail.com, htetmyatekri@icloud.com